

Patos, alebo **pathos** (z gréckeho *pathein*) je jeden z troch spôsobov presvedčovania v klasickej rétorike. Ďalšími dvoma je étos a log. V svojej podstate znamená citové a emotívne apelovanie voči publiku. Patetický rečník vystupuje povznesene, používa metafory so silným emocionálnym účinkom a okázalo gestikuluje. Publikum sa snaží zmiast' výčitkami, vyzýva ho k akcii.

Pathein znamená prudké pohnutie mysle, citové vzplanutie alebo vášeň, teda niečo, čomu človek bezmocne podľahne. Ten istý termín označuje duševné aj fyzické utrpenie ako termín *passio* z latinčiny, od ktorého je odvodené dnešné *pasívny*. Podľa Aristotelovej Poetiky je **patos** spjatý s tragédiou. Do európskych jazykov bolo slovo prevzaté počas humanizmu a označuje viac určitý duševný stav. Patos sa obvykle týka predmetov a tém, ktoré spoločnosť považuje za posvätné, a z tohto dôvodu je charakterizovaný vážnosťou, vznešenosťou, neznáša profánnosť, nepripúšťa uľahčenie ani posmech.

Aristoteles sa snažil všemožne obmedziť patetické rečníctvo, ktoré ohrozovalo antickú spoločnosť, bezmála každý antický filozof varuje pred vášňou, citovým vzplanutím, pretože myseľ zbavuje rozumu a spúta ju.

V romantizme, vyznávajúcim vášeň patos našiel novú živnú pôdu. Predurčil ho spis *Peri hypsús* (O vznešeném) pripisovaný Longinovi, ktorý v ňom odkrýva súvislosť patosu s vznešenosťou, uvádza však, že sa musíme vyhýbať jej prehánaniu, aby nepôsobila smiešne. V tomto zmysle objavila spis európska literatúra a patos sa tak stal podstatnou zložkou romantizmu.

Súbežne s kritikou romantizmu získal patos zlé meno, a označenie *patetický* sa dodnes používa v pejoratívnom zmysle. Dnes sa stretávame s patetickými rečníkmi hlavne v politike. Čo sa týka literatúry, je značné, že niektoré riadky pôsobia na dnešného čitateľa nadnesene, dokonca smiešne alebo teatrálné.